

Miloš Vujasinović

PAČOV, KOVAČEVIĆ, STANKOVSKI, GELEVSKI

Galerija Progres, 2 – 14. 06. 2008.

Izložba 4 beogradska slikara na kojoj su oko 50 radova predstavili Stojan Pačov, Božidar Kovačević, Kiro Stankovski, i Jordan Gelevski. Otvaranju je prisustvovalo između 200 i 300 zvanica, a čast otvaranja programa pripala je beogradskom kulturnom neimaru Moši Todoroviću. On je pozdravio sve prisutne i u ime Galerije Progres i Radionice Duše zahvalio se posebno slikarima kao i organizatoru, Društvu Srpsko-makedonskog prijateljstva Šar planina. Nakon njega dr Stanislav Živković preuzeo je reč i progovorio nešto više o radu pomenutih slikara: /transkribovano/ „Početak 21. veka obeležen je aktuelnim sukobom klasičnog koncepta i tkzv. Novih medija. Instalacije, ambijentalna umetnost, i kompjuterski programi nastupaju agresivno zalažući se za globalni koncept, popularno poznat kao mondijalizam. Pri tom, optužuju tradicionalno slikarstvo za prevaziđeno

Stojan Pačov, Stara čaršija, 1996-99, ulje na lesonitu, 54,7 x 72,4 cm.

shvatanje, za provincijalizam sve do nepopularnog nacionalizma. Na svetskom planu a posebno u našoj sredini netolerantan odnos dvaju koncepcija dovodi do podvojenosti među likovnim kritičarima, do zabune među likovnim umetnicima, a pogotovo među ljubiteljima likovnih umetnosti. Međutim, u one koje ne muče takve obeshrabrujuće dileme

spadaju i četvorica večerašnjih izlagača: Stojan Pačov, Božidar Kovačević, Jordan Gelevski i Kiro Stankovski. Formirani na idejama kakve su poneli iz svog mladalačkog zanosa nepokolebljivo veruju da umetničko delo, pa i klasično shvaćena slika, može da održi neophodnu ravnotežu, da u ovim uzburkanim vremenima sačuva integritet ličnosti. Pomenimo i to, da su u pitanju umetnici starije, ne najstarije, generacije koji su odavno završili bitku za ličnu afirmaciju i posvećeno se predali slobodnom stvaralačkom radu. To znači da su njihova istupanja u široj javnosti relativno retka, upravo nedovoljna da u zastrašujućem protoku dnevnih informacija i novih pojava potpunije sagledamo određenu ličnost. Utoliko je naše zadovoljstvo veće što smo tu priliku dobili danas, ovde u Galeriji Progres. Večerašnji izlagači su uglavnom samostalne ličnosti sa izgradjenim ličnim poetikama koje su dobrim delom uslovljene tematskim opredeljenjem pa je u zavisnosti od toga usvojen i likovni izraz. Kod dvojice izrazitih pejzažista dominira vernost nezaboravnim utiscima iz detinjstva pa su u tom smislu Zlatibor, odnosno Borova glava za Božidara Kovačevića, a Makedonija, odnosno rodna Otošnica za Kiru Stankovskog neiscrpnii izvor inspiracije. Svoje varijacije nezaboravnog ambijenta oni nam dočaravaju formalnim strukturama u rasponu od poetskog realizma do blagog ekspresionizma. Na svojim rafinovanim predstavama manastirske patine, beogradskih veduta ili mrtvih priroda Stojan Pačov se opredelio za izraz blizak modernom intimizmu jednog Nedeljka Gvozdenovića negujući valersko slikarstvo osobenog duha. Najzad, sledeći

svoje unutrašnje instinkte, Jordan Gelevski se odrekao viđenog motiva i prepustio uzbuđljivoj igri vlastite mašte. U skladu sa tim, njegove kolorističke kompozicije mogli bismo prihvatiti kao varijantu apstraktnog ekspresionizma. Uz priznavanje pojedinačnih individualnosti sa aspekta tradicije slike, evidentni su zajednički elementi četvorice izlagača posebno u pogledu polaznih namera. Pre svega, zajedničko im je shvatanje po kom je slika površina ispunjena bojom, kako je to često govorio Nedeljko Gvozdenović. Uz naglašenu odmerenost u bojenim sazvučjima, svako od njih u većoj ili manjoj meri pokazuje interes za lepotu slikarske materije. Međutim, bez obzira koliko su ovladali tehnikom slikanja njihov suštinski interes a samim tim i krajnji cilj nije ispoljavanje crtačke veštine ili naučne harmonije boja. Njihov krajnji cilj je, rekao bih, iskaz vlastitog duševnog stanja, vlastite mašte, treperenje vlastitog kreativnog uzbuđenja pred belinom platna. Taj unutrašnji nagon, taj stvaralački čin za ispunjavanjem najintimnijih ali najplemenitijih ličnih osećanja jeste onaj dragoceni motiv koji ih okuplja u večerašnjem druženju. Konačno, kad je u pitanju iskaz zajedničko im je uverenje da slika može biti otpor protiv omalovažavanja duhovnih vrednosti u sve agresivnijem svetu potrošačkog mentaliteta. Sa njihovih platana zrači istovetna magija slike kao prenosioca tajanstvenih svedočanstava o spontanom optimizmu kroz iskonsko trajanje neuništivog sveta duhovne lepote. "Manifestaciju otvaranja izložbe je uveličala i etno grupa Vila samovala iz Kačareva. Najmanje tri televizijske stanice su prenosile događaj: RTS, B92 i BN Bjeljina.